

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Egy évre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Közszellem

Papiron béke van nálunk. De ez épen olyan nagy hazugság, mint amilyen hamisítás volt ellenségeink győzelme. Ettől az állítólagos diadaltól megrészegülve csináltak azután egy papirrongybékét, ami tulajdonképen nem jó senkinek, sem nekik, sem nekünk. A becsületes eljárás az lett volna, hogy kijózanodva a káprázatok mámorából, azokat a lehetetlen elmeszüleményeket, a különböző ugynevezett békeszerződéseket, — gögtől és bosszútól elvakult szerzőik maguktól, a maguk kezdeményezéséből, önként átvizsgálás alá vették volna és most már kinyitott szemmel, meghiggadt és emberséges indulatok közben csakugyan azokká avatták volna, amiknek lenniök kellene, tudniillik békeokmányokká. De ezt mindedig nem tették, bár az ő berkeikből is hangzik már néha-néha felénk nemcsak farkasnyöjtés és hiénaordítás, hanem vadgalambbugás is. Ellenben vezető államférfiaik rettegve a megcsufolt és meggyalázott ellenség revansától, ezt a bosszuló hadjáratot mindenkorra lehetetlenné törekednek tenni úgy, hogy egészen nyíltan közgazdasági háborút kezdtek ellenünk, legyőztek ellen és a valuta leszorításával, a szabad forgalom megakadályozásával, az igazi termelő munka megkezdésének lehetetlenné tételével megakarnak bennünket fojtani; hogy inkább vesszünk el végképen, még irtó és elpusztuljon, csak az a szegényletes, örökös foltot képező, becsületes béke megmaradhasson, ha másképen nem is, de legalább a külügyminiszteri irattárakban.

És így, ha fegyverrel nem is, de éheztetéssel, lemeztelenítéssel, vasutak és gyárak megállításával, pénzértékek mesterséges leszorításával, szóval: az egész gazdasági téren *tényleg tovább folyik ellenünk a harc.* El lehet mondani, hogy ez már a fenevadakat is tullicitáló, igazi barbár, küzdés, mert itt nemcsak férfiak ellen megy az irtó támadás, hanem mindenki céltárgy: csecsemő és agg, leány és öregasszony, beteg és egészséges, mindenki, mindenki, aki csak magyar.

Mi pedig álljuk ezt a pokoli tüzet, melynek förtelmei és szenvedései megihlethetnék az alvilágot járó Dantét. Álljuk igaz keresztyén hittel, mely egyelőre lehetetlenségekből táplálkozik egy szebb kor után, de épen azért szent és erős ez a hit. *Ez a harc most már az ő részükről Csonkamagyarország ellen folyik, egyenesen a megmaradt maroknyi magyarság élete, fenn-*

maradása ellen törnek. Ha ezt a küzdelmet is elveszítjük, akkor nemcsak az ezeréves haza feltámasztásának reményét kellene örökre eltemetnünk, hanem ezáltal egyáltalán önálló kicsiny töredékünk halálát is felidézünk.

Azért nincs abban egy szemernyi tuizás sem, mikor azt hangoztatjuk: vigyázzatok, mert most a lét, vagy nemlét kérdése van felvetve. Külső erőszaknak ne engedjétek, belső konkolyhíntésnek fel ne üljétek. Ha most is megejtene az ármány bennünket, akkor már csak a szegényletes halál jöhet. *Mig, ha kitarunk, összefogunk és dolgozunk, türeink és építünk, akkor eljön a mi óránk, előbb-utóbb, de mindenesetre, amidőn a magyar igazság diadalmaskodni fog.*

De ennek a belső kitarásnak nemcsak szenvedőnek kell lennie. Nem lehet a zászlónkat diadalra vinnünk egyedül azáltal, hogy tünni fogunk, ha kell, a végtelenségig, de mi a magunk erejéből semmi ellenintézkedést sem próbálunk tenni. *Hiszzen ellenségeink csak azért képesek a pénzünk értékét leszorítani, mert állandóan és mind nagyobb tömegben vásárolunk náluk.* Ha ezt a növekvő beszerzésünket csökkentenénk, sőt a lehető legkisebb mértékre leszállítanánk, feltétlenül bizonyos, hogy a valutánkat ők maguk mindjárt megjavítanák. Pedig ezt a műveletet mi, magyarok, annál könnyebben megtehetnénk, mert *nekünk ételmisszerbehozatalra immár nincs szükségünk, ellenben nekik feltétlenül kell a mi búzáunk, disznóink, gyümölcsünk stb.* Két-

ségtelen, hogy vannak olyan külföldi készáruk és nyersanyagok, amiket nem nélkülözhetünk, ezeket hát kénytelenek lennénk vásárolni továbbra is. De mi ez a szükségletünk ahhoz a tenger sok pipere, ingyenc és fényűzési portékához képest, amikért milliárdokat költünk és így módot adunk ellenségeinknek az ő valutakalkulációjukhoz? Itt, ebben a pontban kellene cselekednünk, magunkat ezektől a felesleges cikkektől következetesen visszatartanunk és akkor ez a mai, örületesen nehéz pénzügyi állapot mindjárt javulni kezdene. *Egy céltudatos, erős és kitartó bojkott a külföldi piacokkal szemben hamarosan visszaadná nekünk pénzünk értékét és megjavulnának immár súlyos és sokáig nem bírható közállapotaink.*

De egy ilyen akciót nem lehet kormányhatalommal, hivatalos gépezettel elrendelni és lefolytatni. Jól mondja a Hajdúföld, hogy ehhez *nemzeti közszellem kellene!* Sajnos, ez nincs nálunk, még pedig a multak bűne miatt nincs. Ugy látszik a katasztrófák nem voltak elég súlyosak és elég nagyok, hogy bennünket megjavítsanak és hazafias öntudatra neveljenek. Így csak Zrinyi szavát idézhetjük. „Hagyjunk békét egy kevéssé a pompának, a vendégségnek és sok haszontalan épületeknek, a prémes köntösnek és ezüst kupáknak és más haszontalan cifraságnak; csináljunk pragmatikát mindenekről; reformáljuk magunkat elsőben . . .”

Dr Bessenyei Lajos.

A nemzetgyűlés munkarendje

Földreform, községi választás és házszabály-revizio

Budapest, okt. 15. (Nemzeti St. tel. jel.) Mayer János a földbirtokreform előkészítésére kiküldött négyes bizottság működéséről a következőket mondotta:

— A bizottság munkája nagyon lassan halad, amit a földbirtokreform-javaslat rendkívüli fontossága magyaráz meg. Az elvi kérdéseket tartalmazó szakaszokat nagy gondnal és aprólékossággal tárgyaljuk. — A bizottság munkájának befejezése után azonban a reformnak nem szabad késnie. A földbirtokreform elődázásába nem mennék bele, elgáncsolását sem tűrjük.

Gaál Gaszton, a négyes bizottság elnöke ezeket mondotta:

— A földbirtokreform bizottsági tárgyalását a jövő héten befejezzük. Megvagyok győződve, hogy a reform tető alá hozása elé senki sem fog akadályt gördíteni. Ezek szerint nemzetgyűlési tárgyalása két héten belül megkezdhető.

— A törvényhatósági választói jogot a keresztyén szocialisták ellenállása miatt egyelőre nem hozhatjuk elő. Most házszabály-revizio és a munkásbiztosító pénztár reformjáról szóló törvényjavaslata fog sor kerülni.

A házszabály-revizioról Hencz Károly ki-

jelentette, hogy nem szívesen képviseli a törvényjavaslatot a nemzetgyűlésen. Különösen nehézményei, hogy rendzavarás esetén elnöki intézkedésre az ügyészséghez kerülnek az engedetlenkedő képviselők s így egyes esetekben a parlamenti tárgyalás feletti bíraskodás át kerül a bíróság termébe. Ez a fegyelmi bíraskodás teljes feladatát jelenti s nagyon súlyos komplikációkra fog vezetni.

Bénárd Ágoston miniszter kijelentette, hogy a munkásbiztosító pénztár reformjáról szóló törvényjavaslatot még a földbirtok reform nemzetgyűlési tárgyalása előtt akarja tárgyaltatni.

Ujjá alakítják az iparkamarákat

Budapest, okt. 16. (Nemzeti St. tel. jel.) A kereskedelmi minisztériumban a tegnapi megtartott tanácskozás alapján a vidéki kereskedelmi és iparkamarák ujjáalakítását fogják elrendelni. A kereskedelmi minisztériumban a kereskedelmi és iparkamarákról szóló törvény-reviziojának előadói tervezetét lefogják venni a napirendről, mert a különböző érdekképviselők a mostani kamarák megtartása mellett foglaltak állást.

Megszüntették a cenzurát

Budapest, okt. 16. (N. St. t. j.) A kormány tagjai ma délután Teleki Pál miniszterelnök elnöke alatt minisztertanácsot tartottak s foglalkoztak a cenzura kérdésével. A minisztertanács elhatározta, hogy a kötelező cenzurát megszünteti és a sajtóellenőrző-bizottságot tanácsadószerveként tartja meg. Az új rendelkezés lényege az, hogy a lapok csakis azokat a cikkeket mutatják be előzőleg a cenzurának, amelynek közölhetőségére vonatkozólag aggályaik vannak.

Hadihajók a Dunán

Páris, okt. 16. (Nemzeti St. tel. jel.) A nemzetközi Duna-bizottság beható vita után megengedte, hogy nemcsak a dunamenti államok, hanem azok is, amelyek nem a part mentén vannak, a Dunán hadihajókat is járathatnak.

Bányász sztrájk Angliában

London, okt. 16. (N. St. t. j.) A szénbányamunkások ma reggel megszüntették a munkát és sztrájkba léptek. A kormány a preventív intézkedéseket megtette. A sztrájkolókhöz valószínűen a vasutasok és a szállító munkások is csatlakozni fognak.

Vörös világ Baranyában

Kaposvár, okt. 16. (N. S. I.) A pécsi városi vörös hatóságok rendkívüli városi adó címén 24 millió adót vetettek ki egyes előkelő pécsi polgárookra. Nagyobb rendkívüli adót fizet Zsolnay Miklós majolika gyáros és Hamerlin János kezyügyáros. Zsolnaira másfélmilliót, Hamerlinre és még egy másik polgárra 800 ezer korona rendkívüli adót vetettek ki. Dr. Milotavics, Jugoszlávia budapesti követe Belgrádba utaztában Pécsre érkezett, ahol érintkezésbe lépett Linder Béla polgármesterrel és a Pécs—baranyai eseményekről tárgyalt.

A pécsi „Munkás” arról értesül s erősen tartja magát az a kombináció, hogy Baranya a békeszerződés ratifikálása után is autonóm köztársaság marad antant katonai megszállás alatt. Ez az állapot csak akkor szűnik meg, ha Jugoszlávia a békeszerződésben biztosított bányakiaknázási jogát teljesen kimerítette.

Tanácskozás a béke revíziójáról

London, okt. 16. (N. St. t. j.) A Centralban lefolyt tanácskozáson, amelyen angolok és amerikaiak is résztvettek, a békeszerződés revízióját és a leigázott államoknak a népszövetségbe való felvételét tárgyalták.

Delacroix a jóvátétel kérdéséről

Berlin, október 16. A Daily Telegraph interjú közöl, melyben Delacroix belga miniszterelnök kijelenti, hogy a legutolsó összefüggés alkalmával teljes megegyezés jött létre közte és Lloyd George között. Megállapodtak a jóvátételei tárgyalások szabályozásában, amit most Franciaország, Olaszország és Japán elé terjesztettek jóváhagyás céljából. Annak megtörténte után Brüsszelben azonnal összejönnek a jóvátételei bizottság tagjai tanácskozássra, melybe a számításba veendő kormányok képviselői és pénzügyi tanácsadói is be fognak vonatni. Ha szükségesnek mutatkozik, a külügyminiszteriumokból is fognak felvilágosítást és tanácsot kérni. Németországot felhatalmazták, hogy két képviselőt küldjön, akiknek szabadságukban áll a vitában résztvenni. Ha a német javaslatok Németország fizetőképességét és a követendő módszert illetően tárgyalattak, közös értesítést küldenek a különböző kormányokhoz. Ez értesítés tudomásul vétele után a legfelsőbb tanács meg fogja állapítani a fizetési feltételek végleges formáját. Szabadságában áll, hogy a kétes pontozatokra nézve a német minisztereket és szakembereket megkérdezze. Remélni lehet, hogy ezeken a tárgyalásokon Amerika is részt fog venni.

Anarchista-merénylet Milánóban

Milano, okt. 16. (Nemz. St. tel. jel.) Csütörtökön este egy milánói szálloda ellen, amelyben a népszövetség angol tagjai laktak, dinamitos merényletet követtek el. Több ember megsebesült.

Elítélték a Hindenburg betörőjét

Berlinből jelentik, hogy a hannoveri büntetőbírósa Hindenburg betörőjét 2 és fél évi börtönrre ítélte.

Poincaré az osztrák-német egyesülésről

Páris, okt. 16. A köztársaság volt elnöke, Raymond Poincaré a Revue des Deux Mondes hasábjain hosszasan foglalkozik az osztrák nemzetgyűlés azon határozatával, amely a németországhoz való csatlakozás fölötti népszavazásra vonatkozik. Emlékeztet arra, hogy Ausztria a saint-germaini békeszerződésben kötelezte magát minden olyan akciótól távol tartani, ami függetlenségét veszélyezteti, kivéve azon esetet, amikor arra őt a nemzetek szövetsége felhatalmazza. Poincaré megjegyzi, hogy dr Renner államtitkár insbrucki kijelentései szerint Nitti kilátásba helyezte Ausztriának, hogy a békeszerződés 88 §-át fel fogják függeszteni. Azóta azonban Giolitti Aix-les-Bainsben összejött Millerandnal és megegyeztek abban, hogy a saint-germaini és versaillesi békeszerződéseket a béke-építmény sarokkövének tekintik.

Poincaré azután megvilágítja Ausztria anyagi helyzetét és azt mondja, hogy a jóvátételei bizottság jóindulattal vizsgálta meg az eszközöket, amelyekkel Ausztriát talpraállításaiban segítheti. Nem az elégedetlenség szülte tehát a nemzetgyűlés határozatát — Majd rávilágít az új Ausztria számottevő segély forrásaira és azt mondja: „Ausztria még nem halt meg, ha fáradságot vesz magának arra, hogy éljen.” Felsorolja a segítő eszközöket, a nemzetközi megegyezés, valamint Anglia és Amerika útján való szénellátást, a pénzügyi szanálását, az Osztrák-Magyar Bank liquidációját, stb., de, — írja tovább, — Ausztriának magának kell költségvetését megjavítania ahelyett, hogy a Németországgal való egyesülésre számítana. Egyébként sem lehetséges, hogy magát a békeszerződésben felfektetett terhek alól mentesítse, s a nemzetek szövetségének határozata szerint elegendő, ha Franciaország megtagadja beleegyezését, amikor is Németországnak nincs többé joga az osztrák határozatot elfogadni. — A volt államfő így végzi cikkét: „Azon a napon, amikor Ausztria Németországgal egyesül, fel vagyunk hatalmazva, hogy véglegesen a Rajnál maradjunk!”

A Neue Freie Presse ehhez azt a megjegyzést fűzi, hogy Poincaré fejtegetésében elmondás van. Először a legmesszebbmenő segítség szükségességét hangoztatja, azután pedig kijelenti, hogy Ausztriának magának kell költségvetését megjavítania. Eddig azonban sem alapos segítség nem látható, sem kilátás arra, hogy belátható időn belül a saját eszközeinkkel megoldást találhassunk.

Dr Bessenyei Lajos.

Ujabb zavarok Irországban

London, okt. 16. (N. St. t. j.) Irországban ismét szenzációs letartóztatás történt, amely szintén olyan feltűnést keltett, mint annak idején a corki polgármester bebörtönözése. Angol hatóságok megtudták, hogy Wexford városházában az ir republikánusok döntőbírósa fog tanácskozni. Megvárták, míg a tanácskozás megkezdődik s azután katonák és rendőrök vették körül a városházát, majd egy fegyveres osztag benyomult az ülésterembe és az ott tartózkodó ir köztársasági vezéreket, köztük Corisch Rikárd polgármestert letartóztatták. Dublinban a katonai csapatok megszállták a posta épületét s átvizsgálták a postaküldeményeket, hogy ily módon adatokat szerezzenek a sinneinek tevékenységéről.

Weisskirchner -- elnökjelölt

Bécs, okt. 16. (N. St. t. j.) A tegnapi nap folyamán az osztrák pártok megegyeztek a köztársasági elnök személyében. Az új köztársasági elnökjelölt dr Weisskirchner Richárd, Bécs város volt polgármestere, a keresztény szocialisták vezére.

Megkötötték a finn-orosz békét

Fáris, okt. 16. (Nemz. St. tel. jel.) Varsóból jelentik, hogy az orosz-finn békét Dorpatban aláírták.

Pilsudszky lemondott?

Berlin, okt. 16. (Nemz. St. tel. jel.) Varsóból érkezett hírek szerint Pilsudszky tábornagy lemondott köztársasági elnöki méltóságáról Vilna megszállása miatt. A lengyel kormány unszolására visszavonta lemondását.

Nyilatkozat.

Ma felhívták a figyelmemet azon tényre, hogy az „Egyetértés” c. napilap valamelyik száma szavá teszi az én néptanácsosi tisztemet és céloz arra, hogy jó volna ezen kinevezéseket vizsgálat tárgyává tenni. A cikket nem olvastam, de nekem ez nem is fontos. Ellenben annyit azonnal kijelentek, hogy ugy ezen néptanácsosi tisztemért, mint minden egyéb cselekedetemért, amit akár a Károlyi-forradalom idején, akár a proletárdiktatura, akár az oláh megszállás alatt a közélet terén végeztem, állom és vállalom, sőt kérem a törvényes vizsgálatot és viselem a felelősséget, mert én mindezen tetteimre nyugodt lelkiismerettel és felemelt fővel, büszkén tekintek vissza.

Az olasz követ nyilatkozata

Budapest, okt. 16. (N. St. t. j.) Egy újságíró beszélgetést folytatott Caracciolo del Castagnetta Henry, budapesti olasz követtel, aki a következőket mondotta:

— Kormányom azért küldött ide, hogy még szorosabbra fűzzem azt a meleg viszonyt, amely Magyarország és Olaszország között fenn áll. A fiumei kérdésről a következőket mondotta:

— Fiume kikötője jövőben is gazdasági lag Magyarország kikötője marad. Bejelenti, hogy a legközelebbi időben több olasz pénzügyi vezérember fog Budapestre érkezni. A velencei magyar kiállítási pavillont ismét visszakapják a magyarok.

A szénkérdés Londonban

London, október 16. Az éhség elleni liga által egybehívott gazdasági értekezlet tárgyalásait Sir William Beveridge beszéddel nyitotta nyitotta meg, amelyben a szénzállítások és nyersanyagok problémáját fejtegette. Mint annak a bizottságnak tagja, mely Ausztriát, Cseh-Szlovákiát és Magyarországot beutazta, csak azt mondhatja, hogy az élelmezés kérdése bármilyen rossz lábon áll is, a szénellátás problémája mögött kell, hogy maradjon. Felpanaszolható mulasztása a békeszerződésnek, hogy határokat állított fel anélkül, hogy a szénzállításokról gondoskodott volna. Annak a nézetének ad kifejezést, hogy a szénellátás nehézségeit csak egy bizonyos minimumnak minden egyes ország részére való átutalása mellett lesz lehetséges legyőzni.

Színház

A színházak és mozgószínházak közleményei.

A Csokonai színházban, ma vasárnap d. u. 3 órákor, mérsékelt helyárrakkal Sylvio kapitány a nagyhatású dráma kerül színre a főszerepben Bánhid Józseffel, László Gyulával, Kaszab Annával és Lukács Juliával. — Este 7 órákor bérletszünetben a Próbaházasság c. énekes vig színművet játszó, amelyben az egész énekes társulat élén fellépnek: Rácz Ada, Bánhid József, Szalma Sándor, Heltay Andor, Szigeti Jenő és mások. Hétfőn este a Próbaházasság, ez a végtelenül kedves hangulatos, a legszebb magyar nótákkal ékes darab. A) bérletben kerül színre.

Délutáni előadások a Vigszínházban Dán Norberttel. Ma vasárnap két előadást tart a Vigszínház, d. u. 4-kor teljes esti műsorral mérsékelt helyárrakkal és este a rendes helyárrakkal. Színrekerül a „Siófok gyöngye” című operett Kovács Lilivel a főszerepben és még színpadi apróság és 15 új szülő szám, valamint Gách János, táncos bravuros száma.

Debreczen egyik legkellemesebb szórakozó helye a „Kristály” kabaré. Elsőrangú fővárosi erőkből összeállított társulatával óriási érdeklődés mellett tartja előadásait. Legújabb ének és táncszámok, kacagató bohózatok biztosítják a közönség kellemes szórakozását. Műsor után 12 óráig parkettánc.

Ifjúsági oktatóelőadások az Apollóban. Ma délután 3 és 4 órákor nordisk műsor mérsékelt helyárrakkal.

L'accuse párisi Pathé-film regény 7 felvonásban. Közkívánatra, hogy mindenki megnézhesse ma vasárnap az Arany Bika mozi mutatja be ezt a nagyértékű, kiténő filmet. Előadások 3, 5, 7 és 9-kor. Jegyelővétel.

Cesarina II. (a világ urónője) második részét ma vasárnap utoljára mutatja be az Uránia. Holnap hétfőn a harmadik rész kerül műsorra. Jegyelővétel. Vasárnap négy előadás 3, 5, 7 és 9-kor.

Aranyvilla III. Amerikai kalandtörténet harmadik részét mutatja be ma vasárnap az Apolló. Előadások 5, 7 és 9-kor. Jegyelővétel.

Cesarina III. harmadik rész holnap hétfőn az Urániában.

MOZGÓ BOCSKAY-TÉR

Ma, vasárnap okt. hó 17-én

A szerelem gyermeke

Társadalmi dráma 4 felv.

A fogadott gyermek. Vigjáték két felvonás.

Előadások kezdete délután 4, 6, és 8 órákor.
Pénztárvitás d. e. 10 órákor. Helyárrak Páholy 10 K
Földszint 8 K, I. hely 6 K, II. hely 5 K, III. hely 4 K

Baross szövetség közleményei:

Dr Varga Lajos szövetségi tagnak f. hó 16-ra hirdett előadása szombatról f. hó 18-ra, hétfő d. u. 6 órára halasztott el, mintán Zichy Géza gróf zongoraművész hangversenye ugyancsak szombaton délután lesz megtartva. Dr Varga Lajos előadását, amelyen a nemzeti pénzügyi reformokkal foglalkozni, a Kereskedő Társulat dísztermében tartja meg.

BAROSS törzsasztal. Szövetségünk, hogy tagjai között minél barátságosabb kapcsolatot teremtsen, az Arany Bika kávéházban törzsasztalt alapított, amelyhez tagjait bármikor szívesen látja. Ezen asztalnál kívánja barátságos keretben megbeszélni azon ügyeket és reformokat, amelyeket Szövetségünk működésül maga elé tűzött.

RUM és LIKÖR ESSENTIAK

Parfümök, arczkrémek, szappanok, kölni vizek, tésű és kefeárak a legolcsóbban szereshetők be a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

Városi tűzifa szétosztás. A város által a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők részére részletekben kiutalandó tűzifáról Szövetségünk az első részletet már megkapta, amelynek szétosztása jövő héten fog megtörténni.

Egységes záróra. Szövetségünk legutolsó választmányi üléséből felkereste az illetékes hatóságot, hogy egységesen rendezze a mai tarthatatlan és rendszertelen kereskedelmi zárórát és pedig élelmiszert áruló üzleteknél d. u. 6 órára, míg a többi szakmájú üzleteknél d. u. 5 órára kéri megállapítani a zárórát. Mely intézkedés egyrészt nagy világítási és fűtési megtakarítást jelent az üzletjela'donosokra, másrészt a villanytelep így d. u. 6 óráig jobban tudja biztosítani a folytonos nappali áramszolgáltatást. És, amit legelőször kellett volna megemlítenünk, az alkalmazottak is emberek és ezek is megérdemelnék egy kis szórakozást egész napi fáradtságos munkájuk után. Mindenestre kérjük a hatóságot, hogy a megállapítandó záróratullépéseket érzékeny büntetéssel sújtassa.

Őszi vásár. Szövetségünk a helybeli Jótékony Nőegylettel karöltve november hó elején hatalmas őszi vásárt rendez az Arany Bika dísztermében, amely az eddigi hasonló ünnepektől eltérően nem drágábban fogja árúját a közönség rendelkezésére bocsajítani, hanem kedvezményes áron, a piaci értéknél alacsonyabban fogja a közönséget kiszolgálni. Azt hisszük, hogy a munkálatok a jövő héten már annyira előrehaladnak, hogy részletesebben is írhatunk a készülő nagyszabású ünnepségről.

Dollárt!!

és más idegen pénzeket **legmagasabb** napi áron vált be

Gótsch Sándor bank-irodája
Debreczen 38. Főposta mellett.
Piacz-utca 38.

A lisztadagok kiosztása.

Közlelmezési miniszter ur rendelete folytán azt a megkülönböztetést, amely a finom liszt kiosztása tekintetében az évi 25.000 koronánál nagyobb és ennél kisebb jövedelmű el-látatlanok között tételet, október 17-től kezdve megszüntettem. Ehez képest e naptól kezdve az átlukasztott és át nem lyukasztott lisztkönyvek beváltását illetőleg különbség nincs. A liszt-kiosztás tekintetében ugy a lyukasztott, mint az át nem lyukasztott lisztkönyvek beváltásánál egyformán a következő rendszabályokat kell követni.

A lisztkönyvesek lisztjárandóságuk 5 százalékát finom lisztben, 40 százalékát főzölisztben és 55 százalékát kenyérlisztben kapják azzal, hogy a finom lisztet megvásárolni nem kötelesek, a finom liszt helyett azonban más minőségű lisztet nem kaphatnak. A mostani 6 kilós havi fejkvóta mellett az 1 személyre eső finom liszt mennyisége egy hónapra 30 dekát tesz ki. Az esetben tehát, ha a vevő finom lisztet nem vásárol, havi fejkvótája öt kiló hetven dekára száll le. A finom liszt pótlására a kereskedő a vevőnek más minőségű lisztet csak akkor adhat, ha a finom lisztet a tehetősebb vásárlóknál már elhelyezte. A jegyzésszámlási kötelezettség természetesen a finom lisztre is változtatlanul fennáll.

E szabály áthágása vagy kijátszása a 4207—1915. M. E. sz. rendeletben előírt büntető rendelkezések alkalmazását vonja maga után. Debrecen, 1920 október hó 16.

Polgármester helyett:
Zöld, tb. tanácsnok.

Hirdetmény.

20050 1920.

A város határában fekvő földbirtokok vagy bármiféle jogok hasznabérlete iránt 1920 évi október 1 előtt kötött minden olyan szerződést amely 1920 évi október 1-én még hatályban volt — akár készült a szerződésről okirat, akár nem, — még akkor is, ha a szerződéses illetékek kiszabás végett már be volna mutatva, kötelesek a szerződő felek legkésőbb az 1920 év végéig a városi adóhivatalnál a 3 számú hivatali helyiségben bejelenteni.

Az írásban nem foglalt hasznabérleti szerződések, ha az évi bér 1000 koronánál, illetve részes hasznabérleteknél a bérelt terület 5 kat. holdnál nem nagyobb, fel vannak mentve ez alól a bejelentési kötelezettség alól.

Ha azonban ugyanazon felek között 1920 évi október 1-én 2 vagy több, különböző időben kötött hasznabérleti szerződés állott volna fenn, akkor — az évi bér, illetve a bérelt terület nagyságára való tekintet nélkül — valamennyi szerződést be kell jelenteni.

Azok az írásban nem foglalt hasznabérleti szerződések, amelyeket 1920 évi október hó 1 előtt kötöttek ugyan, de amelynek a bérlő a hasznabérletbe 1920 évi október hó 1 előtt még nem lépett be, nem a városi adóhivatalnál, hanem az állampénztárnál jelentendők be.

A bejelentést írásban, iv nagyságu papíronon kell teljesíteni. Szóbeli bejelentést csak írásban járattal felek tehetnek. A szóbeli bejelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A bejelentésnek, illetve az arról felvett jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

a) a hasznabérbeadó és hasznabérelő (ha többen volnának valamennyiüknek) nevét, foglalkozását és lakóhelyét;

b) a bérelt földbirtoknak vagy jognak pontos megjelölését;

c) az ingatlan nagyságát és miveltési ágát;

d) a szerződés időtartamát, a kezdő időpontnak és lejáratnak naptári megjelölésével;

e) az évenként fizetendő hasznabér összegét, részes hasznabérleteknél pedig a termésnek a bérbeadót évenként megillető hányadát (pl. fele vagy harmada) és ennek pénzben kifejezett átlagos értékét;

f) azoknak az egyéb (mellék) szolgáltatásoknak megjelölését, amelyeket a hasznabérelő a bérösszeg fizetésén (részes bérleteknél a termés hányad szolgáltatásán) kívül teljesíteni köteles. PL. Az ingatlan után járó adóknak vagy biztosítási díjaknak akár közvetlenül, akár a hasznabérbeadó kezéhez leendő megfizetése, bizonyos termények átengedése stb.

A bejelentésben a mellékszolgáltatásoknak pénzben kifejezett értékét is fel kell tüntetni.

— Ha az érték a bejelentés időpontjában számszerűen pontosan meghatározható nem volna, mert pl. a később a kivetendő adók összege még ismeretlen, vagy mert nem lehet tudni, mint fog alakulni a jövőben a kiszolgáltatandó termények ára, akkor a bejelentés idejében fennálló viszonyok, pl. a bejelentés évére vagy az azt megelőző évre kivetett adók, a bejelentés évében elért vagy várható terményárak stb., — alapján kiszámítható hozzávetőleges értéket kell bevallani.

Ha szerződés írásban van foglalva, és illeték kiszabás végett már be van mutatva vagy annak illetéke bélyegben már le van róva, akkor ezt a körülményt a szerződés bejelentése alkalmával igazolni kell. — Az igazolás a bemutatási záradékkal ellátott, illetve a kellően felbélyegzett eredeti okiratnak vagy a szerződés után kiszabott illetékről szóló fizetési meghagyásnak felmutatásával történhetik. Ilyen igazolás esetében a fenti f) pontban megjelölt adatok bejelentése elmaradhat. Aki a bejelentést elmulasztja, az illeték háromszoros fizetésnek, ha pedig a szerződés már be volt mutatva illeték kiszabás végett az ismételt fizetésnek teszi ki magát.

Debrecen, 1920 október 14.

VÁROSI TANÁCS.

GEBAUER KAROLY ÉS TARSA

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA, KOSSUTH-UTCZA 2. SZÁM.

Temetéseket a legolcsóbban eszközöl a leg-egyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

Alapították: 1888. évben.

TELEP: Homokkeri, Hid-utca 8. szám.

Szabó Jánosuri szabósága és egyenruházati cikkek raktára
Püspöki palota. (Nagytemplommal szemben.)

1918 és 1919-ik évi

homoki fajborokat

hordósámra és leüvegezve ajánl

CSANAK JÓZSEF

kereskedelmi részvénytársaság.

Mézelt veszünk.

Cukorjegyek elszámolása

A cukorjegy első számú szelvénye korábbi hirdetőnyelmeim szerint október 16-án érvényét veszítette. A kereskedők a birtokukban levő hatósági cukorral most már szabadon rendelkeznek, azt cukorjegy bekívánása nélkül a megállapított 130 korona különkenti árban szabadon árusíthatják. A kereskedők a beszedett cukorjegyekkel, október 21-ig számolnak el. Debrecen, 1920. október 16.

A polgármester helyett:
Zöld tanácsnok.

Munkások

munkafelügyelők, fűrészelők, kőszőrösök, kocsisok, éjjeli őrök felvételnek jó keresetre a halápi erdőn folyó tuskóvágáshoz. Bővebbet vasárnap Hadházi-utca 5. szám alatt.

Mech. Tuskóhitermelő Vállalat**Árverési hirdetés**

Alulírott közhírré teszem, hogy a Csapó-utca 37. és Burgondia-u. 2. számú házastelek, továbbá a Tőcs-kertben Acél-utca 16. szám alatt levő ház telek és gyümölcsös, végül egy a Tőcs-kertben levő 1337 négyszögöl területű lucernás föld az irodámban (Szent Anna-utca 7. sz. a.) **folyó hó 26-ik napján, kedden d. e. 11 órakor** megtartandó önkéntes árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A Csapó-u. 37. és Burgondia-u. 2. sz. házas telek kikiáltási ára 160.000 K. — a Tőcs-kert Acél-u. 16. sz. ház és gyümölcsöse 95.000 K. — a Tőcs-kerti lucernásé pedig 80.000 K. melyeken alul az ingatlanok el nem adatnak.

Az árverési feltételek irodámban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debrecen, 1920 okt. 16.

Dr Galánffy János
kir. közjegyző.

Napszámosok Asszonyokat Gyerekeket

felvesszünk Egyetemi építkezés Nagyerdő.

Gazdálkodóknak alkalmas **Ház** beköltözéssel eladó. Csemete-utca 6-ik szám.

FEHÉRTÓI BÉLA

temetkezési intézete Debrecen, Dégenfeld-tér 4. sz.

Minden rendű és rangú temetések összegéből 4 százalék pénztári engedélyt ad. Temetéseket legolcsóbban kegyeletteljes pontossággal végeztet.

Nyomatott a lapkiadó Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debrecen, Ferencz József-ut 59.

A Nagy Lajos adásvételi iroda hivatalos órái:

Felvilágosítás — értesítésadás:

reggeli 8 órától — esti 8 óráig állandóan a nap bármely órájában.

Adásvételek megkötése - foglaló felvételek: mindennap reggel 8 órától — délutáni 1 óráig és délután 5 órától — esti 7 óráig.

Eladási megbízások felvétele: reggel 8 óráig állandóan, a nap bármely órájában. —

Iroda Veres-utca 9. szám.**Telefon 13-76.**

Alapítva: 1900-ban.

Kőváry és Altmann

szűsők, Piac 42. Pannónia épület. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Bélyegzőgyár és véső-

intézet

PAULÓ I.

Bathányi-u. 22.

Telefon: 1365.

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek **PIAC-U. 63. SZ.**

DEBRECENI**Üvegkereskedelmi Részv.-t.**

Tisza-palota RÓZSA-U. 2. SZ.

Ajánlunk olcsó árban Karlsbadból most érkezett nagy mennyiségű

porcellán ét, tea, kávé készleteket, tányérokat, tálakat, csészéket, bögréket, valamint teplitzi tűzálló köedény főzőedényeket.

Petroleum asztali és függő lámpák nagy választékban és igen jutányos árban.

Táblaüveg minden méretben ismét eladóknak, intézeteknek, gazdaságoknak előnyös árban.

A „KERESZTÉNY PATERMÉLŐ SZÖVETKEZET” TAGJAI

Tűzifára

rendelést eszközölhetnek állandóan úgy hasáb mint aprított állapotban minden mennyiségben, előleg befizetéseket elfogadok, új tagokat felvesszük, a szállítást e hó 20-án kezdetét veszi.

Polyánszky Oreszt tűzifa és szénkereskedő
Piac-utca 58. és Szoboszlai-ut 1.
181. TELEFON 182.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Debreczeni Gazdák Bankja, Kossuth-u. 17. Kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad, a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbead (safe deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Felteknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Elsőrangú férfi és női munkaerők állandó munkára felvételnek Riskó és Társa női divattermébe

Idősebb

szárazdajkát keresek. — Szent-Anna u. 7.

A Széchenyi-utcai

laktanyában összegyűlt — érett és friss istálló trágya eladó. — Értekezni lehet ugyanott a gazdasági hivatalban.

Népbiztosítási osztályunk részére a szakmában jártas

üzletszerzők

fix fizetéssel felvételnek. Jelentkezés irodánkban d. e. 9 és 12 óra között Piacz-u. 42. sz. Kezdek ugyanott kioktatásban részesülnek.

Magyar Országos Biztosító R.-T.

Piacz-u. 42.

Románcement, zsidó és szőlőkaró kapu ható a HANGYA Mezőgazdasági osztályában Hunyadi-u. 17.

Akácfasorokat,

erdőket, mindenféle tűzifát és számfát legmagasabb árban vásárolok vagy részben kitermeltetem

Bartha István

tűzifa-kereskedő

Ispotály-ut 3-b. Vas és rézbutorgyár mellett.

A Nemzeti Hitelintézet

DEBRECENI **MEGNYILT** PIA CZ-UTCZA FŐKIA: 5. ALATT.

Bizalommal kérjük mindazokat, kiknek a keresztény-magyar ügy felvirágoztatása komoly szándékuk forduljanak pénzügyeik lebonyolítására a „Nemzeti Hitelintézet”-hez.

Férfi és női szövet újdonságok érkeztek Koros Sándor üzletébe.

Saját érdekében teszi, ha mielőtt vásárlásait eszközli, megtekinti raktárat Piacz-u. 69. alatt, hol a legfinomabb férfi és női angol szöveteket, ugyszintén mindenféle bélésarukat és szabókellékeket legolcsóbb árban beszerezhet.

Koros Sándor
Férfi-szabó üzletében Piac-u. 69.
Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.
műorás
Bádógos-u.

Ha olcsó és izléses virágcsokrot, kosarat, koszorút akar az vásároljon kizárólag Rózsa Virágcsarnokba

Kossuth-utca 2. sz (Városháza épület) Művirágkoszorúk viszonteladásra a legolcsóbb gyári árban.

HIREK

És szólott a püspök:

„... gonosz időket élünk most hiveim“, mert a keresztyén magyar nem akar a zsidó rabbinnel ölekezni, nem akar az istentagadó páholyestvérekkel egy tából cseresznyét enni s nem akarja elhinni nekem, hogy én számomra vagyok az egyház, s a hívek csak az én számomra vannak. Aki engem bánt, az az egyházat bántja, aki az én tévedéseimet boncolja és bírálja, az az egyház cselekedeteit kritizálja és élje áll annak a haladásnak, melyet én vezetek, s amely meg nem áll, míg — Palesztinát el nem éri Hol létszen majdan testvéri egyesülés és szeretettel való méltánylása az én fáradozásomnak Ezeknek okáért, aki nem követ engem odáig, az jézsuíta és a feketék barátja, s lett légyen bár törzsökös kálvinista család sarja, az egyház ellenségének tekintendő... S a szentéletű főpásztor szavait nagy örvendezéssel fogadják a gheftóban és a lefüggönyözött páholyokban, hol a magyar kálvinizmus legbölcsebb vénei és legerősebb oszlopai valának együtt. És márványba vések szavait az új keletű prófétának, ki II Méliusznak nevezi magát, s ki, minékutána jól beburkolozék főpapi palástjába, őket is bétakará vele... És együtt vigadának nagy örvendezések közepette a kakas kukorékolásáig...

— **Személyi hír.** Dr Milo'ay István, Debrecen sz. kir. város I. kerületének nemzetgyűlési képviselője a tegnapi vonattal városunkba érkezett, hogy közvetlenül érintkezze választóival. Ez alkalommal több napig marad körünkben az „Uj Nemzedék“ nagy nevű főszerkesztője és számos helyen látogatást tesz. Felkeresi a telepeket is és ott barátságos eszmecsere keretében beszámolót tart működéséről. A Phönix Biztosítói Társaság, itteni vezérigazgatójának titkárává Csokonai Vitéz Mihály urat nevezte ki.

— **Helyettesítések a városnál.** A főispán Nagy János helyettes írnokot a megüresedett irodatiszti állásra, az írónki állásra pedig Szimi Vince napidíjast helyettesítette.

— **Dr Nagy Zsigmond kitüntetése.** Az a közel négy évtizedre terjedő hazafias munkásság, melyet dr Nagy Zsigmond, kollégiumunknak ma már nyugalmazott tanára külföldön, de főleg Hollandiában hazánk igazának ismertetésével, sokszor jelentékeny anyagi áldozatokkal végzett, s amelynek nagy része van abban, hogy mostani szomorú helyzetünkben a hollandusok szeretete olyan nemes cselekedetekben nyilvánult meg irántunk, hogy örök hálára köteleztek vele minden igaz magyar embert, az itthoni hivatalos körök figyelmét is magára vont. Ennek bizonyítéka egyebek közt az a hivatalos felkérés, melyet a m. kir. külügyminiszterium a napokban intézett hozzá, hogy a külügyminiszterium részére több külföldi nyelven és nyelvről hivatalos, irodalmi tekintetben is kifogástalan fordításokat legyen szives készíteni. Mirt értesülünk, dr Nagy Zsigmond készséggel vállalkozott arra, hogy magyar nyelvből németre és hollandusra, magyar nyelvre pedig angolból, franciából, hollandusból, németből fordításokat fog a külügyminiszterium számára készíteni. Midőn köztisztviseltek örvendő polgártársunknak ehhez a szép kitüntetéshez őszintén gratulálunk, meg vagyunk arról győződve, hogy ezen az uton is sok értékes szolgálatot fog nemzetünk nagy érdekeinek tenni.

— **Jótékonyág a menekültekkel.** Az elmúlt héten a következő adományok folytak be a menekültek javára: Szabó Kálmán gyógyszerésztől 50 kg. sütőtök, Apolló moztól 50 drb. ingyen moztjegy, Szomjas Gusztávól 20 korona, Debrecen sz. kir. város a katonai műkedvelők által rendezett Bajtársi est bevételéből 282 kor. 75 fill. vigalmi adót mint adományt visszatulalta, Surányi központi kávéház tulajdonostól 740 korona adomány. Fogadják a jószívű adakozók az OMH debreceni kirendeltségének hálás köszönését. Menekültügyi kirendeltség.

— **Javul a szénzállítás.** A főispán közbelepésének ugylátszik, mégis csak foganatja lesz. A szénkormánybizottság folyton utalt ki szenet és ha nem is érkezett meg az ígért napi 8 vagon, minden nap kapott szenet a világi-tási vállalat. Három nap alatt összesen 20 vagon szén érkezett, szerdán 8, csütörtökön 5 és fél, pénteken 6 és fél vagon. Két nap óta már d. u. 3 órától van villamos áram és villamos vasúti közlekedés.

— **A Területvédő liga választmánya** f. hó 18-án vagyis hétfőn d. u. 4 órakor a Debreceni Első Takarékpénztár tanácstermében ülést tart, melyre a tagok figyelmét ezuton is felhívja az **Elnökség.**

— **Adomány.** Soltész Kató urleány 30 koronát juttatott hozzánk, hogy a Hajdúföld gyorssegélyalapjához csatoljuk. Köszönettel nyugtázzuk.

— **Szolgáltassuk be a katonai térképeket!** A polgári közönség, különösen a tartalékos tisztek felhivatnak, hogy a birtokukban levő mindennemű katonai térképet folyó hó 25-ig a vármegyei katonai parancsnokságnak (vármegyháza) szolgáltassák be, vagy postán küldjék meg. — Hajdúvármegyei m. kir. katonai parancsnok.

— **Szigorítják a moziengedélyeket.** A kormány végre rátette a kezét a mozokra is, melyek gombamódra elszaporodtak és — mételeyezték a népet. Nemesak a városokban, hanem falvakon is. A hatóságok nem korlátozták a moziengedélyeket és még azt sem mindig vizsgálták, kinek adják az engedélyt. A most kiadott kormányrendelet megszorítja a moziengedélyek kiadását. Engedélyt csak az kaphat, aki legalább 10 éve magyar állampolgár, feddhetlen előéletű és hazafias szempontból sem kifogásolható, legalább 24 éves és korlátlan cselekvő képességgel bír. Jogi személy több üzemre csak egy kaphat engedélyt, ha azt közérdekű cél indokolja. Eddig megtörtént, hogy egyesek (jogi személy formában, hogy feltűnő ne legyen) több moziengedélyt is szereztek, sőt kizárólagosságot biztosítottak maguknak. A belügyminiszter az összes, már eddig kiadott engedélyeket felül fogja vizsgálni.

— **Dr Wolafka püspökért** kedden 9 órakor a róm. kath. templomban gyászmise lesz.

— **Propaganda előadások.** Ma d. e. 11 órakor a vármegyház dísztermében kezd meg a Székely Társaság sorozatos propaganda előadásait a megnyitó matinéval. A legközelebbi előadás kedden, okt. 19-én d. u. fél 6 órakor lesz a következő érdekes műsorral: 1. Erkel F. Himnusz, éneklő a „Káldor Énekkar.“ 2. Kozma Andor: „Karthágói harangok“ c. költeményét szavalja: Zámory Sándor ref. theol. 3. „A nemzetiségi jogok fejlődése Erdélyben 1541-től a világháborúig“ címmel előadást tart dr R. Kiss István a Székely Társaság társelnöke. 4. Ifj. Fővenyessy B.: „Magyarok imája“, éneklő a „Káldor Énekkar.“ — A következő előadás okt. 22-én lesz.

— **Felhívás.** Még augusztusban történt, hogy a budapesti személyvonatból Hajdúszoboszló állomáson kiszált egy 15 éves fiú, kinek bőröndjében több értékes tárgyat, nevezetesen fehérműt, arany és ezüst holmit talált a rendőrség. A fiú a rendőrök elől még akkor elmenekült s mind máig nyoma veszett. A rendőrség felhívja mindazokat, kiknek valamilyen ezüst- és aranyműve veszett el augusztusban, jelentkezzenek a rendőrségen. Az ismeretlen fiú ellen még mindig folyik a nyomozás.

— **A Kath. Népszövetség** helyi szervezete előzetesen közli, hogy f. hó 24-én nagy sajtópropaganda gyűlést tart, melyen Budapestről több neves szónok fog részt venni. A nemzetgyűlés tagjai közül megjelennek **Budaváry László, Csernus Mihály, Fertsák Jenő** és esetleg **Huszár Károly** volt magyar miniszterelnök. A gyűlés helyét és pontos idejét később fogjuk közzé tenni.

— **Csokonai-kör** e hó 18-án, hétfőn d. u. 4 órakor választmányi ülést tart a városi muzeumban.

— **A gazdaközönség figyelmébe** ajánljuk, hogy folyó hó 18-ától hétfő reggeltől kezdve utalványukra Félégyházi János fűszerüzletében gazdasági célokra darabos sőt kaphatnak. Debreceni gazdasági egyesület.

— **A Hortobágy malom,** az örlető közönség kívánságára, azonnal kiszolgáltatja a bevitt termények után járó lisztet és darát. Nem kell tehát az örletőnek a felőrlésre várakoznia, miáltal sok időt és fuvarköltséget takarít meg.

— **Egy telen át sok pénzt takarít meg, ha „Lucifer“ takarékgyertyával világít.** (1/2 deciliter benzinnel 6 órán keresztül világít.) Kapható a „Hangya“ üzletében Rózsa-utca 2. szám.)

KIS HIREK

— **Polgárháboru előtt áll** Csehország. Most 12-én kellett bevonulni az újoncoknak, de se a németek, se a felvidéki magyarok és tótok nem vonultak be. A felsőmagyarországi iskolákat százával zárják be.

— **Minden eszközzel üldözik a magyart** a csehek, különösen a kulturális intézményeket, színházat, iskolát, társasköröket. — Legutóbb cseh martalóc légionáriusok a zólyomi polgári társaskört rombolták szét, mert ott magyarul beszéltek.

— **Egész gyapjutermeinket itthon dolgozzuk fel** ezután. Erre a célra újabb posztógyárakat állítanak fel. Ideje is, hogy véget vessünk a magyar éhhalásnak, mely elsősorban okozta azt, hogy sok szükségletünk tekintetében még mindig a külföldre szorulunk.

— **Fegyverkezik az egész világ.** Amerika négyszeresét költi az idén hadseregére és haditengerészetére az 1914. évi kiadásának. Ez idei költsége 810 millió dollár. Japán az 1914. évi 95 millió dollárral szemben 1920-ban 600 millió dollárt költ hadi ereje fenntartására és fejlesztésére.

— **Elkergették a cseh tanfelügyelőt** Érsekújvárról, az elkeseredett magyarok, mert be akarta zárni a magyar iskolát.

— **Megelégtették az árdrágító zsidók gasságait** már Csehországban is, ahol most törvényjavaslaton dolgoznak, mely szerint az elitelteteket kényszer munkára használják fel, szabadságvesztés büntetésük kitöltésének ideje alatt.

— **Hat ország parasztságának vezetői** jönnek össze legközelebb Passauban, hogy a megalakítandó zöld internacionáléről értekezzenek.

— **Siránkozni már a bukaresti oláh** lapok, hogy Erdélyt el fogják veszíteni, épügy, mint Besszarabiát. A felfújt béka meséje megismétlődik.

— **Hazavisznek minden amerikai katonát,** aki a világháboruban esett el. Legutóbb egy nagy gőzös kilencezer holttestet szállított át. Egy-egy hullá hazajuttatása közel 5000 dollárba kerül.

— **Köszönetnyilvánítás.** Feleségem gyászosa elhunyt alkalmából a sokfelől megnyilvánuló jóleső részvételt ez uton is hálás köszönettel mondom. **Dr Trocsányi Béla.**

— **Rendőri hírek. Zsebtolvajlás.** Semsey Ferencné zsebéből az utcán Moka Etel 52 koronányi készpénzt kilopta. Letartóztatták az enyveskező lányt és megindult ellene az eljárás. — **Lopások.** Nagy Jánosné Arany János-utca 21. sz. alatti lakásából besurranó ellopta prémes bundáját. — **Zapisnyák János** rokkant katona 2500 korona készpénzt ismeretlen tettes ellopta. A rendőrség elrendelte a nyomozást a tolvajok ellen.

— **Elcserelném** 5 szobás földszinti lakásomat forgalmas helyen nagy udvar, istálló, baromfi- és disznó-állal, nagy pince s egyéb mellékkeliségekkel egy Piac-utcai elsőemeleti modern utcai lakással. Levélbeli ajánlatokat „Csere“ jelíre a kiadóba kérek.

— **Vegyen „Lucifer“ takarékgyertyát.** Kapható a „Hangyánál“ (Rózsa-utca 2. sz.)

— **„Héra“** kézimunkázlet, fehérneműjavítóval és **Kolosné** nyakkendőterme Simonffy-utca 5 sz.

— **Fűtő kerestetik.** A pénzügyigazgatóság a folyó fűtési időnyre fűtőt keres. Jelentkezni a pénzügyi széképület I. emelet 12 sz. szobájában lehet.

— **Közalkalmazottak Beszerzési csoportjának közleményei:** Felkérjük a csoport kötelekébe tartozó testületeket, hogy tagjaik hagymaszükségletét folyó 19-ig bezárólag ide (Pénzügyi palota földszint 12. sz.) jelentésük be. A hagnya a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének értesítése szerint kedvezményes árban lesz kiosztva.

— **Tánciskola.** Ifj. Schaff János táncintézetében, a Royalban, az őszi táncanfolyam f. hó 18-án hétfőn fog megkezdődni. Különórak vagy csoportok bármely időben.

— **Nagy táncestély,** ma vasárnap a Royalban. Kezdeté 7 órakor. Belépő-díj vigalmi adóval 10 kor.

KÖZGAZDASÁG

A HAJDUFÖLD VASÁRNAPI
MELLÉKLETE
ROVATVEZETŐ
BIRÓ PÁL

Gazdasági vasut a többtermelésben

A lezajlott háboru megmutatta, az utána következő idő pedig bebizonyította, hogy az államháztartásban az élelmiszerkészletek döntő befolyást gyakorolnak az államnak úgy a kül- mint belpolitikájában. A központi hatalmáknál az élelmiszerkészletek elégtelensége döntötte el a háborút, az osztrákoknál ugyanez okozta a bojkott megszüntetését. Az élelmiszerhiány az országban az elégedetlenség kuforrása, a drágaság egyik tényezője és pénzünk értéktelenedésének fő indító oka, mivel mint agrár államnak a kivitelre nem áll elegendő termény rendelkezésünkre. Tehát **első és legsürgősebb teendők élelmiszertermelésünket fokozni, vagyis minden rendelkezésünkre álló eszközzel a többtermelést előmozdítani.** Itt nem használ holmi szociálista termelési kényszer, vagy hasonló dolog, mert a magyar mezőgazda termelése minden körülmények közt, minden időben tulszárnyalta a többi osztályok termelését. A sajtónak sokszor hangoztatott szövege, hogy egyik vagy másik terményből tultermés mutatkozott, csak félrevezetés volt a gazdáknak, mivel a sajtó a háboru előtti és alatti időben a merkantil érdekeket szolgálta és szolgálja nagyrészt ma is.

A magyar nemzet átokszerű széthuzó osztályérdeke mellett, nehéz a kormányzat és nehéz konszolidált állapotokat teremteni. Itt csak a mezőgazdasági termelés emelésével lehet célt érni, mert ha annyit tudunk termelni, hogy a magtárainkba sem fér, akkor minden politikai és társadalmi kérdés könnyen megoldható.

Ezen többtermelés előmozdítására első sorban a **gazdasági vasutak** vannak hivatva. Nagy kiterjedésű határral rendelkező mezőgazdasági városaink mezőgazdái más úton a többtermelést elő nem mozdíthatják, ha a szükséghez mérten gazdasági vasutak nem létesülnek, ha ezuton mozgási szabadságuk biztosítva nem lesz.

Itt a csanádmezei mezőkovácsházi gazdasági vasut, hol a gazdák jövedelmüket megkésztették és gazdaságuk nemcsak jövedelmezőbb, hanem többoldalú is lett. Ugyanazt lehet elérni Debrecenben is, csak akarni kell és látszólagos áldozatoktól vissza nem riadni.

A mezőgazdasági vasut lüktető ereje a vidéknek és számtalan többtermelési tényező kuforrása.

A mezőgazdasági vasut **a város ipari fejlődését is előmozdítja**, az élelmiszert megkönnyíti, mellyel a jólét és megelégedettség biztosítva lesz. Mezőgazdasági tekintetben pedig kiszámíthatatlan előnyöket nyújt, nem csak az úgynevezett nagygazdának, hanem a legkisebb gazdának is, mivel a gazdasági vasut fekvésénél és üzemberendezésénél fogva még a gazdasági cselédek előnyét is szolgálja. Csak példaképpen felhozom, hogy az asszony egy-kettőre befut a városba, értékesíti terményeit stb., délre otthon lehet már, az ember, a gazda és az igaerők otthon

maradnak: szántanak, vetnek stb. az átlatok nem esigáznak úgy el, jobban bírnak minden gazdasági munkát. Itt van a cukorrépa termelés. Az idén a cukorgyárak 75 kor. mázsánkénti árban kötötték le már tavasszal a cukorrépat, sajnos kevés gazda akadt, ki a cukorrépa termelésére vállalkozott, mert ősszel oly szállítási nehézségek merülnek fel, melyeket a gazda képtelen leküzdeni és így nagy és biztos jövedelemről kellett lemondania, mert ha csak 150 mm. kat. holdankéntit veszünk számításba, akkor a bruttó bevételből egyharmad a munkáltatásra leszámítva, a cukorrépa termelés szép és biztos jövedelmet mutat. Hol marad a répaszelet, mely mint elsőrendű takarmány, szintén jelentékeny összeget képvisel.

Ha megvan a gazdasági vasut, akkor a gazdát terményének leszállításában nem befolyásolja semmi.

Ezer és ezer előnyt és új jövedelmi forrást lehet felhozni a gazdasági vasut mellett anélkül, hogy egyet felhozhatnánk is ellene.

Csak nagyobb érdeklődés és nagyobb támogatás szükséges illetékes helyekről, akkor minden nehézség nélkül megvalósítható.

Ne kísértsen a debreceni átok, hogy mert ezek vagy azok mozgatják, majd megmutatjuk, hogy nem sikerül, vagy nem támogatjuk, hanem fogjon össze minden tényező, akár van érdekelve, akár nincs, hogy a Debrecen—nádudvari gazdasági vasut építésével szűkebb hazánkat, Debrecen, a mezőgazdaságnak és a vele kapcsolatos iparnak első zészlovívójává emeljük!

Vass József közlemezési miniszter a méz kivitelről és tojás hiányról. Vass József közlemezési miniszter a következőket mondotta:

— Az idén jó méztermésünk van. Ezért az a tervünk, hogy a méz bizonyos mértékű exportálását lehetővé tesszük, azáltal a termelőket és a legális kereskedelmet is jelentékeny haszonhoz juttatjuk. Ez a kérdés azonban a legszorosabb összefüggésben van a cukorellátás ügyével, úgyhogy a cukorkérdés rendezéséig a méz kivitel szabályozását függőben kell tartanunk. A miniszter rámutatott még a tojás hiányra, amely a legszorosabb kapcsolatban áll a baromfikiviteli tilalommal. Kijelentette a miniszter, hogy a mai viszonyok között a baromfikivitel semmi körülmények között meg nem engedni, mert a tojás felhozatalt minden eszközzel emelni kívánja. Ha majd ezen a téren kielégítőbb lesz a helyzet, azokat, akik a tojás felhozatalt emelése érdekében közreműködtek, rekompenzálni fogja azzal, hogy számukra a baromfikivitel megengedi.

A gazdaközönség figyelmét felhívjuk és a terhes következményekre figyelmeztetjük, hogy a közlemezési ügyosztály által részükre kivett adógabona mennyiséget, a mely péntekig október 15-ig beszállítandó lett volna most már legkésőbb október 20-án délig beszállítsák, mert még így talán megmenekülhetnek a forgalmi ár háromszorosát kitevő büntetéstől. **Gazdasági egyesület**

Felhívás. Felkérem azokat, kik a Hajdúföld szerkesztőségében vagy nálam gyümölcsfa megrendeléssel jelentkeztek, hogy ma 17-én délelőtt 11 órakor a Debreceni Gazdasági Egyesület Piacutca 7 sz. első emeleti helyiségébe a megrendelések közelebbi megbeszélései végett összejönni sziveskedjenek. **Biró Pál.**

A makói hagymatermés értékesítése. A közlemezési miniszter rendeletet adott ki, amellyel a makói körzet hagyma- és fokhagymatermését igénybe veszi és elrendeli, hogy e terület hagyma- és fokhagymatermésének értékesítését a Makói Hagymaforgalmi Egyesület bonyolítsa le.

Termeljünk kenderet! Az ország lakossága rongyokban jár, s ha fel akarjuk ruházni, tömérdek pénzt kell a külföldnek textilárúkért adnunk. Anélkül is leromlott valutánk nap-nap után rosszabbodik ez által, s romlása meg nem áll, amíg mi magunk nem tudjuk legfontosabb szükségleteinket fedezni, amíg nekünk ipari cikkekért kell pénzünket a külföldre vinni. Céltudatos munkával lehet csak ezen az áldatlan állapotot segíteni. Termeljünk kell a **kenderet** olyan intenzíven és tág keretek között, amilyeneket körülményeink csak megengednek. S ha elegendő kenderünk lesz, minden nélkülözhető erővel dolgozzuk fel s jó házi szövettel lássuk el az ország lerongyolódott lakosságát. Akkor rohamlépésben fog megjavulni szégyenletesen értéktelen valutánk. Kendermagot a **Polgári Gazdakör** helyiségeiben (Piac-u. 7. sz.) fellekötött iven lehet előjegyezni. A mag beszerzése iránt a **Hangya** szövetkezet intézkedik.

— **A debreceni gazdasági egyesület** igazgató választmánya folyó hó október 17-én vasárnap délután fél 4 órakor ülést tart a városház nagy tanácstermében. Felkérjük a választmány tagjait, hogy ezen ülésen megjelenni sziveskedjenek, mivel több fontos ügyben hozatik határozat. Gazdasági egyesület elnöksége.

SPORT

Katonai bajnoki verseny. A debreceni katonák nagy bajnoki versenye ma délután 2 ó. 30 perckor lesz a DTE ngyerdei pályáján. — Különös látványosság számba mennek az itt először bemutatásra kerülő csapat szabadgyakorlatok, svéd torna és piramis mutatványok.

Mi lesz vasárnap? DEAC—DTE diószegi-uti pálya délután 3 óra. A bajnoki mérkőzések egyik legizgalmasabb és legérdekesebb mérkőzése kerül előtérre vasárnap délután. A veretlen egyetemi csapat a bajnokcsapattal kerül össze s a kéksárgák minden lehető elfognak követni, hogy megállítsák a DEAC-ot győzelmi útjában. Ha az egyetemisták complet csapatukat tudják kiállítani, akkor valószínű, hogy minimális gólkülönbséggel verik a DTE-t. **Biró Káldy Zsigmond (DMTK)** lesz. Előzőleg délután 1 órakor a KASÉ II. DMTK II. játszik a szövetségi díjért. **Biró Koesis Sándor** dr (DTE) lesz.

DTE II. DVSC II. Diószegi-uti pálya, délelőtt 10 óra. A szövetségi díj döntő mérkőzésének tekinthetjük a két csapat vasárnap talákozását. A mérkőzést **Tamásy László (DEAC)** vezeti.

Vidéki mérkőzések. Kisvárdá. Vasárnap a DMTK csapata Kisvárdán a KSE csapatával játszik bajnoki mérkőzést. Erős küzdelem után a debreceni csapat győzelmét várjuk. Nyiregyháza a Nyomdász SC-t látja vendégül. A NYTVE könnyen fog győzni a Nyomdászok felett. **Biró Machó Ferenc** lesz.

Törvénykezés

§ **A pajták fosztogatói.** Egy tolvajbanda állott ma a **Szuhányi Andor** elnöke alatt álló tanács előtt. A banda feje asszony: **Sári Mártonné**, tagjai pedig **Német Imre**, ifj. **Borbély István** és **Márton Imréné** voltak. A tolvajbanda 1917. októberében Bősörmény határában levő Kossuth, Petőfi, Bocskay-kertek, azonkívül a debreceni Homokkertben csaknem az összes pajtákát kifosztotta s amit csak talált, ágyneműt, dézsát, kötelet, cipőt, fejszét, imindent elvitt. Még a petrolumot is kiöntötték a rablók a lámpákból, a lámpákat pedig összetörték. De nem vetették meg az élelmiszert sem. Körülbelül 34 helyre törtek be. Az orgazdákat, id. **Borbély Istvánt** és a feleségét **Kiss Klárát** és **Kiss Zsuzsánnát** szintén ma vontá felelősségre a törvényszék. A mai tárgyaláson a vádlottak csak 3—4 betörést ismertek be. Humoros volt **Német Imre** kijelentése, melyet az elnök azon kérdésére adott, hogy mért követte el a betöréseket? — Hát kérem ez az asszony vett rá, — **Sárinéra** mutat, — mert még akkor gyerekek voltam s biztosan megérett. A tárgyaláson derült ki, hogy a tolvajok még egymást is meglopták. Délelőtt a károsultakat hallgatták ki. Itélet csak az esti órákban várható